

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SR

Číslo: 540.824 /2015-RED2

Materiál na rokovanie
Rady vlády SR na podporu exportu a investícií

**Informácia „Stav a možnosti hospodárskej spolupráce Slovenskej republiky
a Čínskej ľudovej republiky“**

Podnet:

Iniciatívna

Obsah:

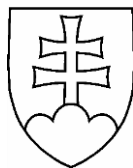
1. Návrh záverov RVPEI
2. Predkladacia správa
3. Vlastný materiál
4. Prílohy

Predkladá:

Miroslav Lajčák,
podpredseda vlády a minister ZV a EZ SR

Bratislava 17. jún 2015

RADA VLÁDY SR NA PODPORU EXPORTU A INVESTÍCIÍ

ZÁVERY RADY VLÁDY SR
NA PODPORU EXPORTU A INVESTÍCIÍ

č. 03/03/2015
z 23. septembra 2015

**k informácii „Stav a možnosti hospodárskej spolupráce Slovenskej republiky
a Čínskej ľudovej republiky“**

predkladateľ:

podpredseda vlády a minister ZV a EZ SR

Rada vlády SR na podporu exportu a investícií

A. berie na vedomie

A.1 informáciu „Stav a možnosti hospodárskej spolupráce Slovenskej republiky
a Čínskej ľudovej republiky“

Predkladacia správa

Materiál „Stav a možnosti hospodárskej spolupráce Slovenskej republiky a Čínskej ľudovej republiky“ predkladá Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR ako iniciatívny. Jeho ambíciou je postihnúť hlavné rysy našich hospodárskych vzťahov s Čínou a vytvoriť informačný základ pre hľadanie odpovedí na aktuálne výzvy pri ich rozvíjaní.

Čína predstavuje pre Slovensko dôležitého obchodného partnera, potenciálny zdroj priamych zahraničných investícií (PZI) a perspektívneho partnera pre spoluprácu vo vede, výskume, technológiách a inováciách, v oblasti cestovného ruchu.

S ďalším posilňovaním hospodárskeho vplyvu Číny v globálnom meradle bude stúpať jej význam aj pre SR a EÚ. Tento vývoj prináša príležitosti aj riziká. Aktuálne stojíme pred otázkami vlastnej pripravenosti k optimálnemu využitiu príležitostí pri súčasnej eliminácii negatívnych dopadov a rizík.

Hospodárska spolupráca sa odohráva v komplexnom politickom prostredí 21. storočia a je prirodzene ovplyvňovaná faktormi ako sú bezproblémové bilaterálne politické vzťahy, vzťahy EÚ a Číny, naša schopnosť efektívne využívať na presadzovanie svojich hospodárskych záujmov rámce EÚ, V4 a v neposlednom rade aj rámce nových formátov iniciovaných čínskou stranou „Čína + krajiny strednej a východnej Európy“, projekt Novej hodvábnej cesty a súvisiacu iniciatívu „Pás a cesta“ („Belt and Road“), ohlásenú čínskym prezidentom Xi Jinpingom v marci 2015.

Bude dôležité objektívne premietnuť vnímanie a potreby podnikateľskej komunity vo vzťahu k podpore jej zámerov voči Číne zo strany slovenskej vlády a administratívy.

OBSAH

A. Úvod	2
1. Charakteristika hospodárstva ČLR	2
B. Existujúce formy hospodárskej spolupráce	3
1. Rámec EÚ	3
<i>Obchod a priame zahraničné investície medzi EÚ a Čínou</i>	4
2. Formát spolupráce Číny a 16 krajín strednej a východnej Európy	4
<i>Chronologický vývoj stretnutí na najvyššej úrovni</i>	5
3. Bilaterálna hospodárska spolupráca	6
<i>Obchodná spolupráca</i>	7
<i>Priame zahraničné investície</i>	8
4. Čínske hospodárske a rozvojové iniciatívy	9
<i>Čínsky projekt „Belt and Road“</i>	9
<i>Ázijská investičná banka pre infraštruktúru</i>	10
C. Nedávne a pripravované nosné stykové aktivity na podporu hospodárskej spolupráce SR - ČLR	11
<i>Aktivity v roku 2014</i>	11
<i>Aktivity v roku 2015</i>	12
D. Otázky do diskusie	13
E. Závery a odporúčania	13
F. Zoznam príloh	14
1. Prehľad aktivít ekonomických rezortov a organizácií vo vzťahu k Číne	
2. Inštitucionálne prvky spolupráce formátu ČLR - SVE	
3. Prehľad sektorových aktivít v rámci formátu ČLR - SVE	
4. Prehľad perspektívnych sektorov z pohľadu vývozu SK	
5. Prehľad perspektívnych sektorov pre priame zahraničné investície z Číny	

Stav a možnosti hospodárskej spolupráce Slovenskej republiky a Čínskej ľudovej republiky (informačný a diskusný materiál)

A. Úvod

Čína prešla rýchlymi zmenami od roku 1978, kedy sa začala otvárať svetu. Ekonomickou veľmocou sa stala po tom, ako prešla veľkou vnútornou transformáciou od centrálne plánovanej k trhovo orientovanej ekonomike. Dnes je mocnosťou angažovanou vo svetových záležitostiach a vyžaduje politický status primeraný k jej ekonomickej váhe. Dlhodobo dynamicky rastúca a veľká ekonomika spolu so zvyšujúcou sa technologickou úrovňou čínskej produkcie a potrebou stále sofistikovanejších technológií a služieb stavajú Čínu do pozície zaujímavého partnera aj pre najvyspelejšie ekonomiky sveta v oblasti obchodu, investícií, vedy a technológií a turistiky.

1. Charakteristika hospodárstva ČĽR

Čína je druhou najväčšou ekonomikou na svete (po USA a pred Japonskom), druhý najväčší vývozca a tretí najväčší dovozca. Jej najväčšími obchodnými partnermi sú EÚ, USA, Japonsko a krajiny združenia ASEAN.

Základné makroekonomické indikátory ČĽR (ver. 5-2015)

Základné indikátory	2011	2012	2013	2014	2015
Rast HDP (%)	9,3	7,76	7,75	7,36	6,76*
HDP per capita v PPS (% k EU28)	25,78	27,7	29,8	32,17	x
Miera inflácie (HICP %)	5,4	2,65	2,62	1,99	1,2**
Miera nezamestnanosti (%)	4,1	4,1	4,05	4,09	4,07**
Rozpočtový deficit (% HDP)	1,8	1,56	2,2	2,1	2,1*
Vonkajšia zadlženosť (% HDP)	33,5	28,7	26,0	22,4	x

Ďalšie ekonomické indikátory

Ekonomický indikátor	2011	2012	2013	2014	2015
Prílev PZI (% HDP)	4,6	4,5	3,6	3,8	x
Náklady na prac. silu (€)	2,023	2,329	2,271	2,892	pozn.
Produktivita práce (%)	2,6	1,8	1,7	2,3	x
Výdaje na R&D (% HDP)	1,84	1,98	2,09	2,09	2,20*
Devízové rezervy (mil. €)	2456,16	2511,72	2772,39	3175,78	x

* predikcia na rok 2015

** údaj za I. Q 2015

Pozn.:

ČĽR publikované štatistické údaje o zamestnanosti a výške príjmov vo výrobnom sektore nespĺňajú medzinárodné uznávané štandardy. V podstate neexistuje zdroj, ktorý by tieto údaje verifikoval.

Vláda projektuje ustálenie rastu na úrovni 7% s dôrazom na jeho kvalitu. Zameriava sa na udržateľnosť stabilného rastu, na zníženie závislosti hospodárstva na exporte (dôraz na investície, dovozy vyspelých technológií, zvýšenie minimálnej mzdy atď.), na reštrukturalizáciu hospodárstva. Vysoko konkurenčné hospodárske prostredie ponúka rad obchodných a investičných príležitostí pre konkurencieschopné zahraničné subjekty.

Pobrežné oblasti Číny sú viac rozvinuté a konkurenčné, v prevažnej miere sa tu nachádza výroba na export. V stredných a západných menej rozvinutých častiach krajiny čínska vláda realizuje program reštrukturalizácie priemyslu a rozvoja dopravnej infraštruktúry.

Vládou podporované investičné aktivity sa sústreďujú na rozšírenie cestnej a železničnej siete, výstavbu podzemných železníc a prepravných tratí pre ľahké vlakové súpravy v mestskej hromadnej doprave, budovanie nových letísk, výstavbu kapacít pre bývanie v nižších cenových kategóriách, rozširovanie vodovodných a kanalizačných sietí, vybudovanie potrebných ďalších kapacít na výrobu elektrickej energie a pod. Rast stavebného priemyslu je predpokladaný aj v nasledujúcich rokoch (priemerná ročná miera rastu cca 11%). Dôraz je stále viac kladený aj na projekty orientované na zvýšenie úrovne ochrany životného prostredia, konsolidáciu vodohospodárstva a hľadanie zdrojov "zelenej" energie. Spolu s tým vláda podporuje vývojové programy prinášajúce významné technologické inovácie. Popri priemyslu, elektronike, moderných digitálnych technológiách sa Čína bude podieľať na rozvoji automobilového a autobusového priemyslu.

Ochrana vlastného trhu je pomaly potláčaná do úzadia rastúcou potrebou zvýšiť domácu spotrebu. Portfólio možností uplatnenia sa na tomto trhu je širokospektrálne. Od dodávok špeciálnych technológií pre dopravnú infraštruktúru, stavebníctvo, dopravu, po oblasť ochrany životného prostredia, potravinárskeho priemyslu a energetiku. S nastávajúcim procesom starnutia čínskej populácie budú stále zaujímavejšie aj príležitosti v zdravotníckom sektore a príležitosti súvisiace so sociálnymi službami.

Pozitíva

- dynamicky rastúca ekonomika s komplexným záberom
- závislosť na exporte vyrovnávaná rastúcou domácou spotrebou (rast životnej úrovne)
- relatívna politická a fiškálna stabilita
- silnejúci súkromný sektor a stabilné štátne podniky
- pozvoľná liberalizácia vnútorného trhu
- zapájanie sa do globálnych ekonomických štruktúr (WTO,..)

Negatíva

- vysoko konkurenčné prostredie (medzinárodné aj domáce podniky)
- stále nízka vymožitelnosť práva
- riziko politicky motivovaných zásahov štátu do podnikateľského prostredia a vzťahov

B. Existujúce formy hospodárskej spolupráce

1. Rámec EÚ

EÚ podporuje proces ekonomických a sociálnych zmien, ktoré sú v Číne rozbehnuté. Podporuje premenu smerom ku otvorenej spoločnosti založenej na vymožitelnosti práva a rešpektovania ľudských práv v presvedčení, že práve toto umožní rozvoj a upevní sociálnu stabilitu. Strategické partnerstvo medzi EÚ a Čínou, vytvorené na základe obchodnej a kooperačnej dohody medzi EÚ a Čínou v roku 1985 sa rozrástlo a zahŕňa oblasti zahraničnej politiky, bezpečnosti a globálnych výziev v oblasti klimatických zmien a riadenia globálnej ekonomiky. Od roku 1998 sa konajú pravidelné summity EÚ – Čína, počas 16. summitu v novembri 2013 bol prijatý spoločný dokument „Agenda 2020“, ktorý zachycuje predstavy a smerovanie ďalšieho všestranného rozvoja vzájomných vzťahov. Ostatný summit EÚ – Čína sa uskutočnil v Bruseli 29. júna 2015. Dňa 28. septembra 2015 sa v Pekingu uskutoční 5. Hospodársky a obchodný dialóg EÚ-ČLR na vysokej úrovni (HED), ktorého hlavnou témou bude „Podpora investícií medzi EÚ a ČLR a uľahčovanie obchodu“.

Dialóg medzi EÚ a Čínou je postavený na troch základných pilieroch – na politickom dialógu, ekonomickom a sektorovom dialógu a na dialógu s občianskou spoločnosťou. Od roku 1995 je osobitnou súčasťou politického dialógu aj dialóg o ľudských právach. Okrem pravidelných summitov sa realizuje pravidelne asi 60 foriem stretnutí na vysokej úrovni v oblastiach priemyselnej politiky, vzdelávania, colnej politiky, sociálnych záležitostí, jadrovej energetiky a ochrany spotrebiteľa.

EÚ a Čína sa spoločne aj samostatne usilujú o liberalizáciu medzinárodnej hospodárskej spolupráce. Na úrovni WTO sú EÚ aj Čína zainteresované na úprave dohody o informačných technológiách („ITA - Information Technology Agreement“). Podieľajú sa aj na multilaterálnom vyjednávaní ohľadne dohody o environmentálnych tovaroch („EGA - Environmental Goods Agreement“). V roku 2014 boli otvorené rokovania o vzájomnej investičnej dohode („BIA – EU-China Bilateral Investment Agreement“).

Obchod a priame zahraničné investície medzi EÚ a Čínou

Čína a EÚ zostávajú dôležitými obchodnými partnermi a narastá ich vzájomný obchodný a investičný prepojenie. EÚ je pre Čínu najväčší obchodný partner (s 13,4% podielom v roku 2013). Pre EÚ je Čína druhý najdôležitejší obchodný partner po USA.

Ukazovateľ	Obchodné a investičné aktivity	Hodnota v mld. €	Nárast 2013/2009 v %
Obchod s tovarmi	Export EÚ 28	148,3	80
	Import EÚ 28	280,1	30
Obchod so službami	Export EÚ 28	32,2	71
	Import EÚ 28	20,6	47
Priame zahraničné investície	EÚ – Čína	8,2	1
	Čína – EÚ	1,1	1 100

Členstvo SR v EÚ je z pohľadu podpory exportu pridanou hodnotou. Európska komisia vedie s ČĽR rozsiahly komplex sektorových dialógov za účelom zlepšenia podmienok vstupu európskych tovarov a služieb na čínsky trh. S ohľadom na ochranné opatrenia a celkovú neprehľadnosť na strane ČĽR je prípadná dohoda o voľnom obchode (DVO) otázkou budúcnosti. V súčasnosti väčšina ČĽR EÚ odmieta už iba začatie úvah o možnosti rokovaní o takejto dohode. ČĽR EÚ však rokovanej investičnej dohode požadujú otvorenie vstupu na trh ČĽR pre oblasť služieb pre EÚ investorov. EÚ zatiaľ nepriznala ČĽR štatút trhovej ekonomiky (MES), čo uľahčuje prijímanie antidumpingových opatrení. Pri vstupe ČĽR do WTO (11.12.2001) však bolo dohodnuté, že MES bude ČĽR udelené po 15 rokoch. Udelenie MES bude teda zrejme technickým rozhodnutím a bude si zrejme vyžadovať úpravu EÚ legislatívy v oblasti nástrojov na ochranu obchodu. Téma obchodných vzťahov s ČĽR je v rámci EÚ/EK pravidelne diskutovaná (vo výbore pre obchodnú politiku) a pravidelne sú vydávané analytické materiály EK (generálnym riaditeľstvom EK pre obchod).

Rokovania o komplexnej investičnej dohode medzi EÚ a ČĽR boli otvorené 1. kolom rokovaní 20.-24. 1.2014 v Pekingu. Cieľom je uľahčenie prístupu a zvýšenie ochrany európskych investorov v ČĽR. Priebeh bude zrejme zdĺhavý, keďže ČĽR sa zaujíma o priebeh rokovania TTIP (Transatlantické obchodné a investičné partnerstvo rokované medzi EÚ a USA), zatiaľ sa ani neodhaduje ukončenie procesu rokovaní. V týždni od 14. septembra 2015 sa v Pekingu uskutočnilo 7. kolo rokovaní. Je snaha o dosiahnutie dohody o zábere pripravovanej investičnej dohody do konca roku 2015, aby sa v roku 2016 mohlo diskutovať o otázke prístupu na trh. Táto dohoda nahradí bilaterálnu investičnú dohodu SR s ČĽR.

2. Formát spolupráce Číny a 16 krajín strednej a východnej Európy (ČLR+SVE)

Medzi krajiny rozšírenej spolupráce strednej a východnej Európy s Čínou patrí 11 ČK EÚ (Bulharsko, Česká republika, Estónsko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko) a 5 nečlenských krajín EÚ (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Macedónsko, Srbsko).

Začiatok spolupráce ČLR a 16 krajín strednej a východnej Európy bol ohlásený na ekonomickom fóre ČLR+SVE v Budapešti, za účasti predsedov vlád Maďarsko a ČLR a zástupcov ďalších 15 krajín v roku 2011. Formát je možné vnímať ako nástroj podpory bilaterálnej spolupráce a doplnok spolupráce na úrovni EÚ – Čína. Spolupráca sa postupne rozširuje a v sektoroch inštitucionalizuje zakladaním regionálnych centier sektorovej spolupráce (ich prehľad je uvedený v prílohe 2). Kým summit vo Varšave prijal 12 bodový návrh, Bukureštské usmernenia pre spoluprácu ČLR+SVE už obsahovali 50 kooperačných iniciatív v oblasti finančných mechanizmov, obchodu, prepojitelnosti, zelenej energetiky, občianskych výmen a výmen na úrovni miestnych samospráv a tieto boli ďalej rozšírené počas summitu v Belehrade v roku 2014.

Osobitná 10 mld. USD úverová linka, s ktorou v rámci 12 bodového programu prišiel v roku 2012 čínsky premiér Wen Jiabao, umožnila kvôli podmienke štátnych garancií financovanie projektov najmä v krajinách SVE mimo EÚ a ku koncu 2014 bolo z nej vyčerpaných už 8 mld. USD. Medzi schválené projekty patria napr. tepelná elektrárňa Stanari v Bosne a Hercegovine, most Mihailo Pupina v Belehrade, diaľnica Bar-Boljare v Čiernej Hore a rýchlostná železnica Belehrad-Budapešť. V roku 2014 celkový obrat vzájomného obchodu medzi ČLR+SVE dosiahol cca 60 mld. USD. Produkcia z krajín SVE sa stále viac dostáva k bežnému čínskemu spotrebiteľovi, predbežné štatistiky indikujú už vyše 1 000 firiem z krajín SVE fungujúcich na trhu v Číne.

Prehľad sektorových aktivít formátu ČLR – SVE uvádzame v prílohe 3.

Chronologický vývoj stretnutí na najvyššej úrovni

25. 6. 2011 v Budapešti

Za účasti predsedov vlád Maďarska V. Orbána a Číny Wen Jiabao a predstaviteľov ďalších 15 SVE sa uskutočnilo Ekonomické a obchodné fórum Čína – krajiny strednej Európy (SR zastupoval štátny tajomník MH SR). Budapeštianske hospodárske fórum položilo základ spolupráce formátu ČLR+SVE, ktorého vrcholovým podujatím sú pravidelné stretnutia na úrovni predsedov vlád.

Stretnutia predsedov vlád formátu ČLR+SVE

I. stretnutie (Varšava, 26. 4. 2012)

Prijalo dokument obsahujúci 12 všeobecne formulovaných opatrení na podporu priateľskej spolupráce medzi ČLR a krajinami SVE. Bol vytvorený Sekretariát ČLR+SVE so sídlom v Pekingu, určené hlavné oblasti spolupráce novej platformy, Čína ohlásila otvorenie úverovej linky vo výške 10 mld. USD a alokáciu ďalších 500 mil. USD do fondu investičnej spolupráce.

SR na využitie úverovej a investičnej ponuky predložila tematické okruhy pre projekty v 7 oblastiach: doprava a infraštruktúra; veda a výskum; IT; školstvo, veda a výskum; poľnohospodárstvo a životné prostredie; hospodárstvo a energetika; ťažba, metalurgia a gumársky priemysel. V roku 2012 bol predložený súkromný projekt hydroelektrárne na rieke Ipeľ.

Čínska strana štandardne požaduje na poskytnutie úveru štátne záruky zo strany dotknutých krajín (ako dlžník a ručiteľ PBC má byť ministerstvo financií danej krajiny; v

prípade verejných aj súkromných investičných projektov), resp. poistenia úveru zo strany špecializovanej štátnej banky („Policy Bank“). Pretože pre ČK EÚ je poskytnutie štátnych záruk problematické a znemožňuje im to čerpať takto limitované úverové zdroje, čínska strana sa od roku 2015 začala zaoberať rozpracúvaním ďalších schém financovania projektov (PPP, BOT).

II. stretnutie (Bukurešť, 23. 11. 2013)

Dokument „Bukureštské usmernenia pre spoluprácu medzi Čínou a krajinami strednej a východnej Európy“ predstavil smerovanie a aktivity platformy ČLR+SVE na rok 2014, vyhlásený za „Rok investičnej a obchodnej podpory medzi Čínou a krajinami strednej a východnej Európy“.

Bol ohlásený jeden z prvých viacstranných projektov - spoločný maďarsko-srbsko-čínsky projekt výstavby/obnovy železničnej trate z Budapešti do Belehradu.

III. stretnutie (Belehrad, 16. 12. 2014)

Prijatý dokument „Belehradské usmernenia pre spoluprácu medzi Čínou a krajinami strednej a východnej Európy“ zhodnotil aktivity za predchádzajúce obdobie, vytyčilo smerovanie a aktivity na obdobie 2015.

Rok 2015 bol vyhlásený za „Rok turistiky Číny a krajín SVE“, kde Čína očakáva, že krajiny SVE podporia prílev čínskych turistov pomocou stimulačných turistických balíkov a uľahčením vstupného (vízového) režimu. Summit navrhol začať rokovania o vypracovaní strednodobej agendy ČLR+SVE v súlade so Strategickým programom EÚ–Čína 2020.

Čína na stretnutí deklarovala, že na spoločné projekty v krajinách SVE formou PPP vytvorí nový fond v sume 3 mld. USD. Zároveň vyčlení ďalšiu 1 mld. USD do Fondu investičnej spolupráce.

Predseda vlády ČLR Li Keqiang vo svojom vystúpení ohlásil tiež zámer Číny pre obdobie nasledujúcich piatich rokov zvýšiť počet štipendií pre študentov z krajín SVE na 10 tisíc. (Pozn.: Pôvodný plán v rámci 12 bodov premiéra ČLR Wen Jiabao z roku 2012 predpokladal, že Čína počas piatich rokov poskytne 5 tisíc štipendií, podporí Konfuciove inštitúty, pozve 1.000 študentov na štúdium čínštiny v Číne, posilní akademické univerzitné výmeny a spoločné výskumné projekty vyslaním 1.000 študentov).

V súlade so závermi summitu v Bukurešti (november 2013) bolo potvrdené uskutočnenie II. sympózia o inováciách, technologickej spolupráci a medzinárodnom transfere technológií v roku 2015 na Slovensku (pripravované v termíne 21. - 23. 9. 2015).

IV. stretnutie premiérov krajín formátu Čína+SVE

Uskutoční sa v novembri 2015 v Pekingu.

3. Bilaterálna hospodárska spolupráca

Obchodné vzťahy s ČLR vychádzajú z členstva SR v EÚ (spoločná obchodná politika EÚ) a členstva oboch krajín vo WTO. Spoločná obchodná politika EÚ poskytuje slovenským exportérom nástroje EÚ v rámci Stratégie pre prístup na tretie trhy (databáza príležitostí prístupu na trhy), využívaním služieb EÚ centra pre malé a stredné podniky v Pekingu a služieb Európskej obchodnej komory v ČLR.

Silné globálne hospodárske postavenie ČLR sa prejavuje aj v medzinárodnom obchode, vrátane obchodných vzťahov s EÚ a SR. ČLR je pre SR významným obchodným partnerom. Slovensko má záujem o zvyšovanie svojho vývozu do ČLR a o prílev PZI do svojho hospodárstva. Ako v prípade ostatných krajín, SR uprednostňuje investície do výroby s vyššou pridanou hodnotou a do slovenských regiónov s vyššou mierou nezamestnanosti. Čínske investície sa tešia rovnakému zaobchádzaniu ako investície z ostatných krajín. Vo

vízových otázkach poskytuje MZVaEZ SR a MV SR komfort v medziach schengenského systému.

Na podporu ako vývozu, tak investícií ponúka vláda tradičné nástroje, ktorých účinnosť sa usiluje zvyšovať, hľadá a implementuje nástroje nové. Medzi také nástroje patrí aj Spoločná komisia pre obchodno-ekonomickú spoluprácu SR – ČĽR (v gescii MH SR). 28.5.2015 sa uskutočnilo jej 11. zasadnutie v Bratislave, ktoré komplexne zhodnotilo aktuálny stav a posúdilo možnosti vzájomnej ekonomickej a obchodnej spolupráce v celom rozsahu - ekonomicke a obchodné vzťahy, spoluprácu v oblasti priemyslu, inovácií, výskumu a vývoja, spoluprácu malých a stredných podnikov, potenciál v energetike a infraštruktúre, poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve, v podpore investícií a financovania projektov; v oblasti štandardizácie a metrológia, odstraňovania obchodných prekážok, rozvoja cestovného ruchu a rozvoja turizmu. Zasadnutia sa zúčastnili aj firmy z oblastí energetiky, výstavby infraštruktúry a finančného sektoru a diskutovali o rozpracovaných a perspektívnych projektoch spolupráce.

Na území ČĽR má Slovenská republika dve diplomatické zastúpenia - Veľvyslanectvo SR v Pekingu a Generálny konzulát SR v Šanghaji. Na oboch týchto zastupiteľských úradoch pôsobí obchodno-ekonomický diplomat.

Slovensko využíva na podporu bilaterálnych záujmov kontext vzťahov EÚ – ČĽR a aj viacstranné formáty, akým je napr. formát „ČĽR + SVE“.

V rámci bilaterálnych vzťahov sa na podporu hospodárskej spolupráce uskutočňuje rad podujatí na úrovni stykových aktivít vysokých štátnych predstaviteľov SR, diplomatických zastúpení SR a na úrovni SARIO. K tomu sa pripájajú relatívne bohaté aktivity mimovládneho sektoru (SOPK, jej regionálnych kancelárií a Slovensko-čínskej podnikateľskej rady, Slovensko-čínskej obchodnej komory, či Slovensko-ázijskej obchodnej komory). Prehľad inštitucionálnych aktivít SR – Čína uvádzame v prílohe 1.

Obchodná spolupráca

Obchod SR s Čínou dosahuje ročný obrat viac než 6 mld. € (ČĽR je 12. najdôležitejším obchodným partnerom SR). Charakteristickými znakmi našej obchodnej výmeny s ČĽR sú kolísajúca úroveň vývozu a zvyšujúce sa objemy dovozu s tendenciou narastajúcej pasívnej obchodnej bilancie. Zdá sa však, že ide o prirodzený a ťažko ovplyvniteľný jav, nakoľko naše vývozy do krajín EÚ často končia práve na trhoch ČĽR a medzinárodné spoločnosti sídliace na Slovensku často dovážajú komponenty práve z ČĽR (pozn.: čínska štatistika naopak vykazuje aktívne saldo v prospech SR 547 mil. USD). O istej komplementárnosti je možné hovoriť iba v sektore vyspelých technológií, ktorých má ČĽR stále nedostatok. Regulačné rámce obchodu sú určované na úrovni vzťahov EÚ – ČĽR a Svetovej obchodnej organizácie (WTO), ktorej je ČĽR členom.

Obchodná výmena SR s ČĽR

(v mil. €)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2013/ 14
Vývoz	432	550	971	1 491	1 349	1 597	1 374,6	86,1%
Dovoz	2 787	2 117	2 859	3 235	3 673	4 328	4 645,1	104,5%
Obrat	3 220	2 668	3 830	4 727	5 022	5 925	6 019,7	101,5%
Saldo	-2 355	-1 567	-1 888	-1 744	-2 324	-2 731	-3 270,5	

Zdroj: Štatistický úrad SR (mil. EUR, bežné ceny)

Obchodná výmena SR-ČLR (bez komoditnej klasifikácie stroje a prepravné zariadenia)

(v mil. €)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2013/ 14
Vývoz	127	145	222	227	255	330	334	101,2%
Dovoz	2 713	2 072	2 871	3 267	3 594	4 372	4 579	104,7%
Obrat	2 840	2 217	3 093	3 494	3 849	4 702	4 913	104,5%
Saldo	-2 586	-1 927	-2 649	-3 040	-3 339	-4 042	-4 245	

Zdroj: Štatistický úrad SR (mil. EUR, bežné ceny)

V roku 2014 zaznamenal náš vývoz medziročný pokles o 14%, spôsobený krátkodobým ochladením vzťahov zo strany Číny. **Vo vývoze SR do Číny dominujú automobily a ich súčasti (75,6%)**. Ďalšími kategóriami sú kotly, stroje a mechanické zariadenia (14,8%), elektrické stroje a zariadenia (3,2%) a nábytok a doplnky (1,4%). Ostatných takmer 100 položiek je zastúpených jednotlivo s podielom menej než 1%. Celkovo bolo v roku 2013 evidovaných takmer 300 slovenských vývozcov.

Tieto údaje svedčia o vysokej koncentrácii vývozu v rukách zahraničných firiem pôsobiacich na Slovensku – Volkswagen (automobily), Secop/Danfoss (kompresory), Embraco (kompresory), Ikea/Swedwood (nábytok, drevo), BSH (nemecká firma; elektromotory pre domáce spotrebiče). Nadnárodné subjekty zvyčajne nepotrebujú a nevyužívajú osobitné slovenské nástroje na podporu exportu.

Slovenskí vývozcovia patria medzi stredné a malé firmy. Medzi najväčších vývozcov do Číny patria ZTS Sabinov (prevodovky), Kinex Bearings (ložiská), SPINEA (presné prevodovky), RONA (úžitkov sklo), TOMARK (malé lietadlá), MICROSTEP (výroba CNC strojov na delenie materiálov), UNITED INDUSTRIES (víno), ANTIK Technology Košice (telekomunikačná technika), GEOMODEL SOLAR (softvérové nástroje pre solárnu energetiku), KONŠTRUKTA (zariadenia pre pneumatikársky a automobilový priemysel).

Napriek rozsiahlemu trhu a požiadavke na dovoz potravín do ČLR je vývoz agropotravinárskeho sektoru nízky (cca 1 mil. €). Vyvážajú sa najmä nápoje, víno, živé zvieratá a cukrovinky. V obchode potravinami Čína aplikuje na dovoz viaceré prísne technické, fyto-sanitárne a veterinárne opatrenia. MPaRV SR pripravuje v spolupráci s čínskou hlavnou správou pre dozor kvality, inšpekciu a karanténu (AQSIQ) opatrenia na umožnenie priameho vývozu poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov z SR do ČLR. Prehľad perspektívnych sektorov z pohľadu slovenského vývozu uvádzame v prílohe 4.

Priame zahraničné investície

ČLR preferuje investície do majetkových podielov úspešných európskych podnikov, prípadne ich odkupovanie. Iba ojedinele sa uskutočňujú investície čínskych spoločností za účelom výroby vlastných produktov.

Stav a prírlev čínskych priamych zahraničných investícií (PZI) v SR

Podľa údajov NBS dosiahol stav PZI z Číny v roku 2012 (aktuálne oficiálne údaje NBS) len 47 mil. €, z toho majetková účasť a reinvestovaný zisk 9,8 mil. €. Stav čínskych investícií u nás tak nedosahuje ani jedno percento z celkovej hodnoty PZI (42,3 mld. eur). Situácia je obdobná aj v ostatných krajinách regiónu strednej Európy (ČR, Maďarsko, Poľsko). Metodika PZI má však svoje nedostatky - teritoriálne členenie PZI vychádza výlučne

zo zásady krajiny bezprostredného investora, t.j. možný konečný vlastník investície z ďalšej krajiny sa nesleduje. Je preto odôvodnené predpokladať, že stav PZI z Číny na Slovensku je v skutočnosti vyšší (príklady vid'. nižšie).

Najtypickejšie formy čínskych investícií v SR

Súčasne najväčšia skupina čínskych investícií má na Slovensku charakter kapitálového vstupu. Zvyčajne to znamená, že došlo k prevzatíu existujúcich podnikov na Slovensku ako súčasť nadnárodnej akvizície (na európskej/svetovej úrovni). Ako príklad možno uviesť čínsku spoločnosť China South Rail (CSR), ktorá v septembri 2014 odkúpením nemeckej ZF Freidrichshafen AG získala trnavský závod ZF Boge Elastmetall Slovakia, a.s. (620 zamestnancov, ročný obrat vyše 100 mil. eur, počíta sa s vytvorením okolo 300 nových pracovných miest).

V oblasti kapitálových investícií taktiež pretrvávajú dlhodobý záujem čínskych firiem o investovanie do verejných projektov s garantovanými výkonomi (predovšetkým v oblasti energetiky a infraštruktúry). Verejná infraštruktúra na Slovensku však z čínskych zdrojov nebola doteraz financovaná, nakoľko čínske subjekty sú zdržanlivé pri vstupoch do verejných obstarávaní a súťaží.

V porovnaní s minulými rokmi evidujeme tiež viac čínskych spoločností, ktoré v SR plánujú vlastné priemyselné investície na zelenej lúke, napríklad v automobilovom odvetví alebo gumárskom odvetví (bola realizovaná investícia do výroby gumenej obuvi spoločnosti FlameShoes). Agentúra SARIO v niekoľkých prípadoch zaznamenala záujem o individuálne kapitálové vstupy do existujúcich slovenských spoločností, do začínajúcich inovátnych slovenských projektov, prípadne o vytvorenie spoločných podnikov za účelom vývoja a výroby inovátnych a perspektívnych produktov.

Prehľad perspektívnych sektorov pre priame zahraničné investície z Číny uvádzame v prílohe 5.

Zoznam najväčších investícií s čínskym kapitálom v SR

Spoločnosť	Lokalita v SR	Počet pracovných miest
Boge Elastmetall (ZF Boge)	Trnava	620
Lenovo	Bratislava	550
IEE Sensing Systems	Veľká Ida	530
SaarGummi Slovakia	Dolné Vestenice	515
Inalfa Roof System	Krakovany	160
ZVL AUTO	Prešov	150
Flame Shoes Bardejov	Kružlov	100
Huawei	Bratislava	65
Hartmann-Rico	Bratislava	40
HEILAND SINOC Automotive	Stupava	40
Mesnac European Research and Technology	Dubnica nad Váhom	25
ZTE Corporation	Bratislava	5

4. Čínske hospodárske a rozvojové iniciatívy

Čínsky projekt „Belt and Road“ (Pás a cesta)

Projekt hospodárskeho pásu, tvoreného pozemnou Hodvábnou cestou a námornou Hodvábnou cestou, je v skratke označovaný ako “pás a cesta” (“Belt and Road”; BaR). Projekt Pekingu predpokladá, že ročný objem obchodu medzi Čínou a krajinami BaR

v priebehu 10 rokov dosiahne 2,5 bil. USD. Rozvojové aktivity, ktoré by mal projekt stimulovať, predstavujú príležitosť aj pre dodávateľov z Európy.

BaR je chápaný predovšetkým v polohe infraštruktúrnych projektov. V počiatkových fázach bude hlavný dôraz na dopravnú infraštruktúru, pretože nedostatočná dopravná infraštruktúra vytvára prekážku ďalšej ekonomickej spolupráce.

Na financovanie projektov BaR má slúžiť nová Ázijská investičná banka pre infraštruktúru (AIIB), čínsky Fond Hodvábnej cesty (SRF – Silk Road Fund) a mechanizmy financovania riadené Šanghajskou organizáciou spolupráce (SCO - Shanghai Cooperation Organization).

Ázijská investičná banka pre infraštruktúru (Asian Infrastructure Investment Bank - AIIB)

Čína je iniciátorom založenia AIIB. Navrhnutý objem základného kapitálu banky by mal byť 50 mld. USD, z toho 20 % by mal tvoriť vložený kapitál. V dlhodobom horizonte by sa mal základný kapitál navýšiť na 100 mld. USD. Až 75 % kapitálu by mali vlastníť ázijské krajiny. Čína zdôvodňuje potrebu založenia banky potrebou vyššieho objemu investícií do výstavby infraštruktúry v Číne, dominanciou krajín západného sveta vo Svetovej banke a Medzinárodnom menovom fonde a blokovaním reforiem Medzinárodného menového fondu zo strany USA.

Banka by mala vzniknúť do konca roku 2015. USA odporúčali opatrný prístup k vstupu do banky. Napriek tomu členstvo v AIIB do konca apríla 2015 potvrdilo 14 ČK EÚ (Rakúsko, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Luxembursko, Malta, Holandsko, Poľsko, Portugalsko, Španielsko, Švédsko, Veľká Británia). Do AIIB neplánuje vstúpiť 5 krajín (Cyprus, Estónsko, Litva, Lotyšsko a Slovinsko) a členstvo zvažovalo 9 krajín (Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Grécko, Írsko, Rumunsko, Slovensko, Maďarsko), pričom Maďarsko už požiadalo o vstup. Z nečlenských krajín EÚ sa zakladajúcimi členmi stanú aj India, Brazília, Rusko, Austrália, Južná Kórea, ASEAN (Brunej, Kambodža, Indonézia, Laos, Malajzia, Mjanmarsko, Filipíny, Singapur, Thajsko, Vietnam). Pokiaľ ide o Taiwan, ČLR odmietlo jeho žiadať zakladajúceho člena, ponecháva však otvorenú možnosť radového členstva v banke.

Posúdenie členstva SR v AIIB

- Účasť v tejto rozvojovej banke, kde majoritným účastníkom bude ČLR, by mohla priniesť lepší prístup podnikateľských subjektov členských krajín k rozvojovým infraštruktúrnym projektom v Ázii.
- Vzhľadom na aprílový (2015) termín pre vstup zakladajúcich členov, SR nemala dostatok času na politické rozhodnutie o vstupe do AIIB. SR zastáva potrebu jednotného stanoviska EÚ, vylučujúceho diskrimináciu nezakladajúcich členov a zachovania režimu rovnakého zaobchádzania aj pre pristupujúcich členov banky. Rozhodnutie SR o vstupe do AIIB bude závisieť od navrhnutých princípov riadenia banky, poskytovania úverov a podmienok členstva (o. i. aj účasti na splatenom základnom imaní AIIB).
- Návrh na členstvo SR v medzinárodných finančných inštitúciách a medzinárodných organizáciách predkladá vláda SR a vyslovuje k nemu súhlas Národná rada SR. Pred rozhodnutím vlády by návrh o členstvo mala posúdiť aj Rada vlády na podporu exportu a investícií.
- Členstvo v akejkoľvek medzinárodnej finančnej inštitúcii je potrebné dôkladne posúdiť z hľadiska výhod/nevýhod pre SR, zamerania príslušnej inštitúcie z hľadiska realizácie projektov, sektorov a regiónu.

- SR v súčasnosti nie je členom bánk pôsobiacich v regióne Ázie, ako sú Ázijská rozvojová banka či Euroázijská rozvojová banka.

C. Nedávne a pripravované nosné stykové aktivity na podporu hospodárskej spolupráce SR - ČLR

Aktivity formátu ČLR – SVE v roku 2014

- sympóziu inovácií, technologickej spolupráce a medzinárodného transferu technológií sa konalo v Šanghaji v dňoch 18. 5. – 1. 6. 2014. Súčasťou podujatia boli návštevy čínskych pracovísk a technologických klastrov (SR zastupovali: I. Hajdušek, MZVaEZ SR, M. Hajduk, MŠVVŠ SR, Š. Vrátny, Business Innovation Centre Bratislava).
- Ministerská konferencia rezortov hospodárstva v Ningbo, jún 2014. Delegáciu SR viedol štátny tajomník MH SR D. Petřík. Súčasťou konferencie bola Výstava výrobkov krajín SVE a Týždeň ekonomickej a kultúrnej výmeny medzi mestom Ningbo a krajinami SVE. Na podujatí sa prezentovali viaceré slovenské spoločnosti, podnikateľskú misiu viedla SARIO.
- „China Investment Forum“ sa spolu s 2. stretnutím regionálnych a miestnych lídrov konalo 28.-29. 8. 2014 v Prahe (za SR sa zúčastnila SARIO, Slovensko-čínska obchodná komora a predstavitelia ZMOS).
- „China-CEEC Investment Promotion Event“ sa konal popri veľtrhu CIFIT v septembri 2014 v meste Xiamen. SARIO zastupoval GK SR v Šanghaji, SOPK zastupoval predseda regionálnej SOPK zo Žiliny. Rokovalo sa o nastavení kontaktného mechanizmu investičných agentúr ČLR+SVE.
- vzdelávací dialóg v Tianjine, september 2014. SR zastupoval veľvyslanec SR v ČLR. Na podujatí bolo spustené kooperačné združenie čínskych a európskych inštitúcií vyššieho vzdelávania pod názvom „China-CEE Higher Education Institutions Consortium“. SR sa zatiaľ nezúčastňuje.
- sympóziu think-tankov na vysokej úrovni sa konalo 3. 9. 2014 v slovinskom Bled; za SR sa zúčastnili riaditeľ odboru ANAP MZVaEZ SR a riaditeľ Slovensko-čínskej obchodnej komory.
- stretnutie premiérov formátu CN+SVE (Belehrad, 16.12.2014; SR delegáciu viedol PV SR R. Fico). Na sprievodné podnikateľské fórum organizovala SARIO podnikateľskú misiu.

Ostatné aktivity

- V rámci rezortných aktivít navštívil štátny tajomník MDVRR SR F. Palko 15. CIMT v Kunmingu (25. 10. 2013); Slovak Tourist Day 2014 a COTTM 2014 (Peking, 9.-1. 4. 2014).
- SOPK po založení Spoločnej podnikateľskej rady (Joint Business Council- JBC) s China Council for the Promotion of international Trade - CCPIT (7/2013) organizovala podnikateľskú misiu do Číny - Pekingu a provincie Henan (mestá Anyang, Zhengzhou - podpísaná dohoda o spolupráci s regionálnou CCPIT, september 2014). Bratislavská RK SOPK organizovala v Bratislave Slovensko - šanghajské biznis fórum (október 2014).

Aktivity formátu ČĽR – SVE v roku 2015

- Fórum Číny a krajín SVE 20. 4. 2015 v Katowiciach v rámci Európskeho ekonomického kongresu Za SR sa bol prítomný zástupca SARIO, ktorý zároveň zúčastnil rokovania investičných agentúr a inaugurácie Kontaktného mechanizmu ČĽR+SVE na podporu investícií so sídlom vo Varšave.
- 1. pracovné zasadnutie Združenia miestnych samospráv ČĽR+SVE 18. - 21. mája 2015 v Langfang, ČĽR (dohoda o založení združenia počas zasadnutia Local Leaders Meeting, 28. - 29. 8. 2014 v Prahe).
- Súbežne sa uskutočnilo podujatie „China-CEE Enterprise Cooperation, Promotion and Business Matching at the 2015 China International Economic and Trade Fair Langfang“, kde podnikateľskú skupinu 11 firiem zo Slovenska organizovalo SARIO, zameranie na oblasť životného prostredia, nových technológií, energetiky, biotechnológií, moderných technológií v poľnohospodárstve, ICT.
- 14. Medzinárodný veľtrh spotrebného tovaru 08. – 11. júna 2015 v Ningbo, ČĽR s Výstavou výrobkov z krajín strednej a východnej Európy 2015, organizovaný pri príležitosti Investično-obchodného veľtrhu ČĽR+SVE
- 1. stretnutie ministrov zdravotníctva v Prahe 16. - 17. 6. 2015, za SR sa zúčastnila oficiálna delegácia vedená ministrom alebo štátnym tajomníkom MZ SR.
- Stretnutie ministrov pôdohospodárstva 25.-27.6.2015 v Sofii, Bulharsko, za SR sa zúčastnila oficiálna delegácia vedená ministrom MPRV SR.
- II. sympóziu vo formáte ČĽR+SVE k inováciám, technologickej spolupráci a medzinárodnému transferu technológií 21. - 23. 9. 2015 na Slovensku v spolupráci MŠVVŠ SR, MZVaEZ SR, MF SR, MPRV SR, MH SR, SARIO a Slovensko-čínskej obchodnej komory). S ohľadom na svoje ambície v oblasti znalostnej ekonomiky má Slovensko dlhodobý záujem profilovať sa v rámci tohto formátu práve v oblasti vedy, technológií a inovácií.
- Účasť predsedu vlády SR R. Fica s podnikateľskou delegáciou na 4. stretnutí predsedov vlád formátu ČĽR+SVE v Pekingu v novembri 2015 a sprievodná bilaterálna návšteva ČĽR.

Ostatné aktivity

- 11. zasadnutie Spoločnej komisie pre ekonomickú spoluprácu SR - ČĽR sa uskutočnilo v gescii MH SR dňa 28. 5. 2015 v Bratislave. Zhodnotilo aktuálny stav a posúdilo možnosti vzájomnej ekonomickej a obchodnej spolupráce v celom jej rozsahu.
- Návšteva predsedu NR SR P. Pellegriniho v ČĽR v dňoch 23. – 26. 5. 2015 v sprievode podnikateľskej misie, ktorú organizovalo SARIO v spolupráci s MZVaEZ SR a Veľvyslanectvom SR v Pekingu.

V rámci formátu ČĽR+SVE zatiaľ nebola začatá spolupráca vo finančnej oblasti. MF SR komunikuje s Veľvyslanectvom ČĽR v SR, ktorému bol prezentovaný koncept Slovak Investment Holding a.s. (SIH). V rámci 11. Zasadnutia medzivládnej komisie pre obchodnú a ekonomickú spoluprácu SR-ČĽR dňa 2. 5. 2015 v Bratislave, zástupca Slovenskej záručnej a rozvojovej banky prezentoval projekt SIH a jeho otvorenosť spolufinancovaniu zo strany ČĽR investičné aktivity v SR na úrovni podfondov alebo projektov (napr. projekt výstavby D4 a R7).

D. Otázky do diskusie

Je zrejmé, že s posilňovaním hospodárskeho vplyvu Číny v globálnom meradle (politická asertivita, dlhodobý dynamický hospodársky rast, veľkosť,..) bude stúpať jej význam aj pre SR a EÚ. Tento vývoj prináša príležitosti aj riziká.

Sme ako hospodárska entita pripravení optimálne využiť príležitosti a znižovať riziká negatívnych dopadov?

Ako reaguje slovenská administratíva a ako súkromný sektor? Existuje dostatočná miera synergie a spolupráce?

Ako ovplyvňujú politické vzťahy hospodársku spoluprácu?

Ako využívame rámec EÚ na presadzovanie svojich hospodárskych záujmov?

Ako účinne využiť aj ďalšie formáty – V4, Čína + krajiny strednej a východnej Európy, čínsky projekt oživenia „Hodvábnej cesty“, ktorá dávno v minulosti spájala Európu a Áziu?

Ako vníma podnikateľská komunita podporu vlády a administratívy pre svoje zábery voči Číne? Máme pocit, že ostatné krajiny pristupujú k príležitostiam, ktorú Čína predstavuje, lepšie, pružnejšie, cieľavedomejšie?

E. Závěry a odporúčania

Slovenský vývoz do ČĽR v roku 2014 poklesol oproti roku 2013 o 13,9%, zatiaľ čo čínsky export vzrástol o 4,5%. Nepodarilo sa udržať rastúci trend slovenského exportu z predchádzajúcich rokov. Kľúčovou sa javí potreba diverzifikácie komoditnej štruktúry vzájomnej obchodnej výmeny, najmä prílišnej závislosti slovenského exportu na vývoze automobilov. Perspektívnu sa javí účasť slovenských spoločností pri automatizácii a robotizácii čínskeho priemyslu, dekontaminácii pôdy a podzemných vôd v Číne. Existujú rezervy a priestor vo vývoze slovenských tovarov sektoru strojárstva, energetiky, vodohospodárstva, ochrany ŽP, potravín a nápojov, živých zvierat. Perspektívy spolupráce sú aj v oblastiach infraštruktúry, cestovného ruchu, logistiky, či vedecko-technickej spolupráci. Rozvoju investičných aktivít by napomohla existencia zastúpenia čínskej banky na území SR.

Na zvýšenie účinnosti podpory slovenských hospodárskych záujmov voči ČĽR je možné odporučiť:

- udržiavanie pragmatického politického dialógu, zameraného na presadzovanie konkrétnych hospodárskych cieľov
- pôsobenie prostredníctvom pravidelných návštev rezortných ministrov na multilaterálnych podujatiach (veľtrhy, sympózia, semináre – ČĽR+SVE, V4), či v rámci riešenia bilaterálnych „horúcich tém“
- využitie zmiešanej komisie pre hospodársku spoluprácu na priamu podporu spoločných investičných a obchodných projektov a urýchlenie odstraňovania administratívnych bariér obchodu
- zlepšovať koordináciu a interakciu rezortov, ktoré sa podieľajú na podpore hospodárskej spolupráce s ČĽR (prostredníctvom virtuálnej koordinačnej pracovnej skupiny)
- v dialógu s podnikateľskou komunitou zvyšovať účinnosť proexportných nástrojov (podnikateľské fóra, misie, semináre,...)
- využívať možnosti programov EÚ a inštitucionálne prvky EÚ v ČĽR
- analyzovať a využívať čínske zahraničné hospodárske iniciatívy (Hodvábna cesta, Hodvábny pás; formát „Čína + krajiny SVE“, ...)

- vo vzájomnej komunikácii zvyšovať synergiu pôsobenia vládnych a mimovládnych subjektov
- využiť organizáciu II. sympózia o inováciách, technologickej spolupráci a medzinárodnom transfere technológií (21. - 23. 9. 2015 na Slovensku) k posilneniu pozície SR v tejto oblasti vo vzťahoch s ČĽR (možnosť vybudovania centra pre transfer technológií na Slovensku)
- širšie využívať novú formu podporu rastu vzájomného obratu v zahraničnom obchode, ale aj v investíciách prostredníctvom tzv. proexportných salónov (pilotný projekt odštartovala v januári 2015 SARIO)

F. Zoznam príloh

1. Prehľad aktivít ekonomických rezortov a organizácií vo vzťahu k Číne
2. Inštitucionálne prvky spolupráce formátu ČĽR – SVE
3. Prehľad sektorových aktivít v rámci formátu ČĽR - SVE
4. Prehľad perspektívnych sektorov z pohľadu vývozu SK
5. Prehľad perspektívnych sektorov pre priame zahraničné investície z Číny